

Ik zit nooit voor een wit doek te staren

De uit Friesland afkomstige schilder Lieuwe Kingma maakt olieverven, tekeningen, etsen en gouaches. Zijn levendige, vaak in aarde-tinten uitgevoerde landschappen en stillevensoverbeelden roepen beelden op van zuidelijke streken. Dat klopt ook; Lieuwe wordt vooral door Zuid-Frankrijk geïnspireerd, in het bijzonder door de Provence, waar hij op dit moment exposeert en opnieuw in juli/augustus van dit jaar. In juni 1999 exposeert hij in Galerie Arti Forum in Voorburg, waar hij al vaker zijn divers werk tentoonstelde.

Boven aan de trap van zijn Amsterdamse huis riep hij enthousiast: welkom! Dat wás ik ook echt, merkte ik later tijdens ons gesprek. Lieuwe praat op een rustige, zelfverzekerde manier en geeft je het gevoel dat hij zijn verhaal ook graag aan je kwijt wil. Ik was dan ook één en al oor.

Lieuwe geeft één dag les op de Gooise Academie en dat is meer dan genoeg vindt hij, want: "Wil je productief zijn en dat ben ik de laatste tijd, ik heb gelukkig 'veel goede dagen', dan moet je door kunnen werken. Ik merk altijd als ik lesgeef, dat ik met iedereen meeschilder, en dan ben ik echt moe na zo'n dag. De rest van de week ben ik volop bezig en dat moet ook wel, want ik heb veel tentoonstellingen gepland. Ik exposeer nu vanaf 1991 en heb sinds 1995 elk jaar een flink aantal exposities en ben ondermeer in TNO-collectie Apeldoorn, ING-collectie Amsterdam en SBK-collectie Amsterdam opgenomen. Er zit een stijgende lijn in."

Lieuwe studeerde aan de Academie Minerva in Groningen, in de avonduren deed hij grafisch ontwerpen, daarna gaf hij een aantal jaren les en stopte daarmee in 1997, wegens z'n succesvol schilderen. Lieuwe: "Ik verkocht veel dus ik dacht: hoe meer ik er maak hoe meer ik kan verkopen. Dat waren onder meer stillevensoverbeelden en landschappen in olieverf, de traditionele onderwerpen dus en gouaches. De laatste tijd leg ik me meer toe op modellen om mijn oeuvre wat uit te breiden. Als ik in Zuid-Frankrijk in de dorpjes schilder maak ik veel gouaches, want dat is handig in verband met de droogtijd én je krijgt er intense kleuren mee en dat past goed bij die mediterane sfeer: warme tinten in aardekleur met veel okers. Ik koop in Frankrijk de

Staan model met zwarte jurk, 1998, o/p, 80 x 60 cm, particuliere collectie

lokale okerpigmenten en meng ze door mijn olieverf om die warme tinten te krijgen. In die Spaanse olieverflandschappen, achter je aan de muur, gebruik ik ook veel van dat soort tinten." Ik nam even de tijd om er goed naar te kijken: prachtige impressies in harmonieuze kleuren.

Uit de voeten

Lieuwe vervolgt: "Buiten, op locatie maak ik gouaches en binnen schilder ik met olieverf, daar kan ik op grote doeken lekker mee uit de voeten en vaak werk ik dan ook met het paletmes."

Richt je je speciaal op Zuid-Frankrijk?

"In het begin wel, daar begon het allemaal. Ik ging daar vaak op vakantie en aanvankelijk schetste ik er veel en maakte ook foto's. De laatste tijd maak ik geen foto's of schetsjes meer, beperk me tot wat ik me herinner. Als ik daarna thuiskwam bleef alleen de herinnering. Op grond daarvan schilderde ik, wist geen details, maar proefde nog de sfeer en zág de prachtige

kleurencombinaties voor me. Op die manier houd je monumentale werken over, die wel duidelijk op het zuidelijke zijn geïnspireerd, maar niet meer versierd zijn met allerlei krulletjes, want die weet ik niet meer.

De laatste jaren constateer ik bij mezelf een verschuiving naar meer traditionele Nederlandse onderwerpen: een van mijn laatste schilderijen betreft het Vondelpark. Ik kom weer dicht bij huis. Na omzwervingen in Spanje en Frankrijk leer je weer de Nederlandse groene kleur waarderen, de grijze luchten en de schakeringen ervan, die zo mooi zijn. Ik ben ook een liefhebber van Israëls en Breitner en dat soort schilders.”

“Wat mijn Spaanse landschappen betreft ben ik enigszins geïnspireerd door Jan van Heel, die een heel eigen kleurgebruik heeft. Ik dacht, die gebieden wil ik ook wel eens zien en ik zag ze. Die prachtige onherbergzame streken in het binnenland zijn zo fascinerend, dat ik ze wel moest schilderen. Ze zijn een knipoog naar van Heels werk. Ik “citeer” wel vaker schilders, maar probeer daar een eigen draai aan te geven. Wim Oepts is ook zo’n voorbeeld.

Hij is een Nederlandse schilder die een groot gedeelte van zijn leven in Frankrijk heeft gewoond en als ik zijn werk bekijk is het wat ik ook probeer te zeggen. Het Henriëtte Polakmuseum in Zutphen, dat aandacht aan onder meer Oepts en Otto de Kat besteedde, wil in de toekomst hopelijk mijn werk exposeren, omdat zij voorbeelden voor mij waren en nog zijn. Dat zou voor mij weer een stap voorwaarts zijn in de vaart der volkeren.”

Wanneer ben je je meer gaan toeleggen op modellen?

“Zo’n drie jaar geleden heeft dat een aanvang genomen. Ik heb veel met modellen op de Academie gedaan, maar het was wat uit mijn gezichtsveld verdwenen. Nu komt het terug, ik krijg de smaak weer te pakken, ook omdat ik er door geboeid word bij het lesgeven in modeltekenen. Ik werk vaak in series: stillevens, naakten of landschappen die ook door de jaren heen parallel aan elkaar lopen. Een serie-tentoonstelling van naakten bijvoorbeeld komt er nooit van omdat ik, voor het zover is, er al een paar verkocht heb. Vaak schilder ik tien schilderijen tegelijk, dan kunnen ze drogen als ik laag over laag in olieverf bezig ben. De onderliggende kleuren blijven wel af en toe zichtbaar, wat zorgt voor een “open” karakter van het schilderij. En de lagen leveren uiteindelijk een

interessante textuur op. Naast kleur is die textuur een belangrijk kenmerk van mijn werk. Er is altijd wat te doen, ik zit nooit voor een wit doek te staren: wat zal ik nou weer eens doen. Een tijd geleden werd ik me ervan bewust dat ik, die oorspronkelijk links ben, ook mijn rechterhand begon te gebruiken voor het grote doek; hanteer nu links de kwast, rechts het paletmes.

Schilderplezier

Na deze uitspraak deden we de ronde door zijn huis waar zijn werk in alle variaties zichtbaar werd. Lieuwe vertelde terloops dat hij één keer in de twee jaar een huisexpositie houdt. In de gang, op de trap hingen fleurige stillevens en warme landschappen, ze deden me goed. Temidden van al dit kleurrijks hing een schilderij van een mysterieuze vrouw losjes gekleed in een zwarte, zeer elegant gedrapeerde robe. Haar gezicht blijft voor een deel verborgen. Lieuwe:”daar blijft iets te raden over. Als je het afmaakt is het een persoon en wordt het persoonlijk en nu is het gewoon een model. Ik noem het “Model in zwarte jurk”. Er zit veel schilderplezier in, het is lekker gekwast dat zie je, ik schilder niet naar een bestaand model, maar uit m’n hoofd. En ik ben met de omgeving net zo hevig bezig als met het model zelf. Schilderplezier moet er spontaan vanaf stralen.”

Later op de hoogste verdieping:”Hier gebeurt het, dit is mijn werkplaats.” Franse landschappen van een eindeloze bekoring, maar ook een schilderij met bootjes, nog in de maak, met veel blauw. Blauw is Lieuwes kleur niet dus viel het me op. “Heel af en toe werk ik ermee, het moet nog wat genuanceerd worden, maar hier zie je hoe ik een schilderij opbouw, laag over laag, je moet het gevoel hebben dat er een wereld onder zit. Elke keer licht ik een tipje van de sluier op. In het begin is het wat drukker, maar geleidelijk aan werk ik – via een omweg waarin het wat rustiger en uitgebalanceerder wordt - naar het eindresultaat. Je werkt naar de climax toe, net zoals bij een muziekstuk. Wat kleuraccenten betreft, die moeten niet overal verspreid zijn, moeten langzaam oplopen naar één duidelijk aandachtspunt in het schilderij. Verder moet de compositie trefzeker zijn, dat is moeilijk te benoemen, maar heeft alles met harmonie te maken. Wanneer het af is? Als ik er een week langs loop en me niets meer stoort.

Ellen de Jong